Lietas Nr. C30697921
Lietvedības Nr. C-2382-22/1
ECLI:LV:RVPT:2022:0217.C30697921.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā Rīgā, 2022.gada 17.februārī

Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesa
šādā sastāvā: tiesnese A.Moļņika
Rīgā, Abrenes ielā 8, izskatīja rakstveida procesā civillietu reliģiskās organizācijas "/Nosaukums A/" prasībā pret /pers. B/ vienkāršotajā procedūrā par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] 2021.gada 22.septembrī reliģiskā organizācija "/Nosaukums A/" (turpmāk arī prasītājs) iesniedza tiesā vienkāršotās procedūras prasību pret /pers. B/ (turpmāk arī atbildētājs) par naudas piedziņu.

[2] Prasības pieteikumā norādīts, ka uz zemes gabala /adrese/, kadastra Nr./numurs A/, atrodas 3 (trīs) dzīvojamās mājas, dzīvojamai mājai /adrese A/ funkcionāli nepieciešamā zemesgabala platība sastāda 3524 m2 (turpmāk - Zemes gabals), ko apliecina 20.08.2021. Valsts zemes dienesta Rīgas reģionālās nodaļas izziņa Nr.9-01/1050921-1/1.

Saskaņā ar zemesgrāmatas datiem atbildētājs kopš 2016.gada 6.oktobra ir dzīvokļa īpašuma Nr./numurs/ īpašnieks dzīvojamā mājā /adrese A/ (turpmāk - Dzīvokļa īpašums). Atbilstoši zemesgrāmatas ierakstiem atbildētājam pieder 8/1000 domājamās daļas no daudzdzīvokļu mājas /adrese A/.

Dzīvojamās mājas /adrese A/ dzīvokļu īpašniekiem nodota lietošanā dzīvojamai mājai funkcionāli nepieciešamās zemes platība sastāda 3524 m2.

Sakarā ar apstākli, ka starp prasītāju un atbildētāju brīvprātīgi nav noslēgts zemes nomas līgums, nomas maksa nosakāma atbilstoši likuma "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" normām. Atbildētāja parāds par zemes nomu par laika periodu no 2016.gada 6.oktobra līdz 2020.gada 31.decembrim sastāda 210,53 EUR.

Pamatojoties uz likuma "Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12.panta 2.[1] daļu, Civillikuma 1534., 2124.pantu, prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja par labu prasītājam zemes nomas maksas parādu par laika periodu no 2016.gada 6.oktobra līdz 2020.gada 31.decembrim 210,53 EUR apmērā un tiesāšanās izdevumus, kā arī noteikt prasītājai tiesības saņemt no atbildētāja likumiskos 6 % no parāda summas līdz sprieduma izpildei.

[3] 2021.gada 3.novembrī tiesā saņemti atbildētāja paskaidrojumi, kuros norāda, ka prasību neatzīst un uzskata to par nepamatotu, jo veicis piespiedu zemes nomas maksājumus prasītājam 48,67 EUR apmērā. Pušu starpā nav noslēgts zemes nomas līgums.

[4] 2022.gada 31.janvārī un 2022.gada 10.februārī tiesā saņemts atbildētāja lūgums par lietas izskatīšanu tiesas sēdē, jo vēlas sniegt plašākus paskaidrojumus, noklausīties prasītāja paskaidrojumus un uzdod prasītajam vairākus jautājumus.

[4.1] Atbilstoši Civilprocesa likuma 30.[3] nodaļā noteiktajai kārtībai civillieta tiek izskatīta rakstveida procesā, ja puses nelūdz lietas iztiesāšanu tiesas sēdē vai tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē.

Civilprocesa likuma 250.[26]pants noteic, ka tiesa, ievērojot Civilprocesa likuma 30.3 nodaļā paredzētos izņēmumus, iztiesā lietu tiesas sēdē, ja ir saņemts puses pamatots lūgums un tiesa atzīst par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē. Ja tiesa atsaka lūgumu iztiesāt lietu tiesas sēdē, to norāda spriedumā.

No atbildētāja lūgumā izklāstītā izriet, ka atbildētājs pārsvarā vēlas uzdot jautājumus un noskaidrot apstākļus par pušu un kooperatīvās sabiedrības "Zinātne" piespiedu zemes nomas līguma noslēgšanas apstākļiem.

Iepazinusies ar atbildētāja iebildumiem, tiesa norāda, ka piespiedu zemes nomas līguma noslēgšanas tiesiskie apstākļi nav izskatāmajā lietā pieteiktā prasījuma priekšmets.

Tiesa atzīst, ka atbildētāja lūgums par lietas iztiesāšanu tiesas sēdē, nav pamatots, jo katras puses pārziņā ir savu procesuālo tiesību izmantošana un atbildētājam ir neierobežota iespēja iepazīties ar visiem lietas materiāliem, iesniegt pierādījumus savu iebildumu pamatotībai, kā arī bez ierobežojuma paust savu viedokli rakstveida paskaidrojumā. Tādējādi, ievērojot procesuālās ekonomijas principu, tiesa uzskata, ka atbildētāja izteiktais lūgums par izskatīšanu tiesas sēdē, nepamato objektīvu nepieciešamību vienkāršotās procedūras lietu iztiesāt mutvārdu procesā tiesas sēdē, jo atbildētājam nav ierobežotas tiesības pilnīgi paust savu viedokli un iebildumus, iesniegt attiecīgos pierādījumus lietas sagatavošanas stadijā rakstveida procesā un lietas izskatīšana rakstveida procesā nekādā mērā neierobežo pušu Civilprocesa likuma 74.pantā noteiktās tiesības.

Tādējādi, tiesa uzskata, ka atbildētāja lūgums par lietas izskatīšanu tiesas sēdē nav argumentēts un pamatots, līdz ar ko nav apmierināms, jo tiesa neuzskata par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē. Tiesas ieskatā lietas materiāli ir pietiekami, lai lietu izskatītu rakstveida procesā.

[4.2.] Ņemot vērā, ka tiesa neuzskatīja par nepieciešamu lietu iztiesāt tiesas sēdē, tiesa, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 250.[25] panta pirmo daļu, tiesa civillietu izskata rakstveida procesā, par ko lietas dalībniekiem paziņots, nosūtot paziņojumu 2022.gada 3.janvārī.

[5] 2022.gada 14.februārī tiesā saņemts atbildētāja pieteikums, kurā izsaka noraidījumu tiesnesei A.Moļņikai, kurā norādīts par apstākļiem, ka prasītājs nav izpratis par lietas ierosināšanu, nav izpratis par lietas izskatīšanu rakstveidā un tiesa nav sniegusi atbildes par lietas izskatīšanu klātienē. Uzskata, ka ir pārkāptas Civilprocesa likuma 20.panta pirmajā un otrajā daļā un 74.pantā noteiktās civilprocesuālās tiesības uz atklātu tiesu un atbildētājam rodas šaubas vai šajā gadījumā tiesa lems taisnīgu tiesu, jo tiesa neko nepaskaidrojot nav ņēmusi vērā atbildētāja lūgumus.

Motīvu daļa

[6] Lemjot par pieteikto noraidījumu, secinu, ka noraidījums nav pamatots turpmāk norādītu apsvērumu dēļ.

Civilprocesa likuma 19.panta pirmajā un trešajā daļā ir noteikts, ka tiesnesis nav tiesīgs piedalīties lietas izskatīšanā, ja viņš: 1) šīs lietas iepriekšējā izskatīšanā ir bijis lietas dalībnieks, liecinieks, eksperts, tulks vai tiesas sēdes sekretārs; 2) ir radniecības attiecībās līdz trešajai pakāpei vai svainības

attiecībās līdz otrajai pakāpei ar kādu no lietas dalībniekiem; 3) ir radniecības attiecībās līdz trešajai pakāpei vai svainības attiecībās līdz otrajai pakāpei ar kādu no tiesnešiem, kas ir tās tiesas sastāvā, kura izskata lietu; 4) ir personīgi tieši vai netieši ieinteresēts lietas iznākumā vai ir citi apstākļi, kas rada pamatotas šaubas par viņa objektivitāti. Ja tiesnesis nav sevi atstatījis, jebkurš lietas dalībnieks uz šajā pantā minētajiem pamatiem var pieteikt noraidījumu tiesnesim vai vairākiem tiesnešiem vienlaikus, norādot katra tiesneša atstatīšanas iemeslus.

Izvērtējot pieteiktā noraidījuma pamatojumu, nekonstatēju nevienu no Civilprocesa likuma 19.panta pirmajā un trešajā daļā noteiktajiem noraidījuma pieņemšanas pamatiem. Apstāklis, ka atbildētājs nav izpratis savas kā atbildētāja tiesības un pienākumus civillietā un tas, ka netiek apmierināts atbildētāja lūgums par lietas izskatīšanu klātienē, nevar būt par pamatu noraidījuma pieteikšanai.

[7] Pārbaudījusi un novērtējusi pierādījumus lietā, tiesa atzīst, ka prasība ir pamatota un apmierināma šādu apsvērumu dēļ.

Tiesa apmierinot prasību, ņem vērā Civilprocesa likuma 192. panta nosacījumus, ka tiesa taisa spriedumu par prasībā noteikto prasības priekšmetu un uz prasības norādītā pamata, nepārsniedzot prasījuma robežas un Civilprocesa likuma 93. pantu, kas paredz, ka katrai pusei ir jāpierāda tikai faktiskie apstākļi, uzskatot, ka pusēm nav jāpierāda, ka zināms tiesību normu kopums tiešām pastāv un ir piemērojams, t.i. tiesai pašai jāpiemēro konkrētam gadījumam atbilstoši likumi, t.sk., ja puses uz tiem nav atsaukušas vai atsaukušas nepareizi.

Civiltiesiskajā strīdā pusēm ir pretējas intereses un viedokļi un katra no pusēm cenšas pārliecināt tiesu par noteiktu tiesisko attiecību un juridiski nozīmīgu faktu esamību vai neesamību. To var panākt ar pierādījumiem un pierādīšanu *(A. Līcis. Prasības tiesvedība un pierādījumi. Prof. K. Torgāna zinātniskajā redakcijā. Rīga: Tiesu nama aģentūra, 2003, 62. lpp.)*.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 10. panta pirmajai daļai puses realizē savas procesuālās tiesības sacīkstes formā, kas nozīmē, ka pušu strīdīgās attiecības tiesa apspriež pēc tiem datiem, kurus puses iesniegušas tiesai, un vienīgi šie dati ir tiesai nepieciešamais procesuālais pierādījumu materiāls. Citiem vārdiem, puses ievāc visu materiālu, bet tiesa ir pilnīgi pasīva – tā tikai pārbauda un novērtē pušu iesniegto materiālu *(sk. Bukovskis V. Civilprocesa mācības grāmata. Rīga: Autora izdevums, 1933, 235. lpp.)*.

[8] Lietā nav strīda un no prasības pieteikumam pievienotā Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr./numurs B/noraksta redzams, ka nekustamais īpašums, proti, zemesgabals ar kadastra numuru /numurs A/ 7255 kv.m. platībā /adrese/ pieder prasītājam. Savukārt no Rīgas pilsētas zemesgrāmatas nodalījuma Nr./numurs D/noraksta redzams, ka nekustamais īpašums ar kadastra numuru /numurs E/, proti, dzīvoklis Nr.numurs 31,29 kv.m. platībā /adrese A/ pieder atbildētājam.

Tāpat lietā nav strīda, ka atbildētājam piederošais nekustamais īpašums (8/1000 domājamās daļas no daudzdzīvokļu mājas) ir saistīts ar prasītājam piederošo zemesgabalu /adrese/, kadastra Nr. /numurs F/. Dzīvojamai mājai /adrese A/ funkcionāli nepieciešamā zemesgabala platība sastāda 3524 kv.m. Zemes nomas līgums pušu starpā nav noslēgts.

[8.1] Ņemot vērā faktiskos apstākļus, tiesa konstatē, ka šajā gadījumā ēkas un zemes īpašums ir patstāvīgi īpašuma tiesību objekti, jo ēkām, būvēm un zemei ir dažādi īpašnieki.

Ja zeme un uz tās esošā ēka pieder dažādām personām, to tiesiskās attiecības atbilstoši likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12. pantam tiek regulētas ar piespiedu nomu. Šis vispārīgais princips attiecas uz jebkuru gadījumu, kad zemes reformas rezultātā zemei ir viens, bet ēkai – cits īpašnieks (*sk. Satversmes tiesas 2009. gada 13. februāra sprieduma lietā Nr. 2008-34-01 secinājumu daļas 14.3. punktu*).

Ņemot vērā, ka pušu starpā nav noslēgts zemes nomas līgums, zemes un ēkas īpašnieku savstarpējās attiecības, vadoties no likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 4. panta piektās daļas, regulējamas saskaņā ar minētā likuma 12. pantu, bet attiecībās, kuras minētā tiesību norma neregulē, piemērojami Civillikuma noteikumi.

Pie šādiem apstākļiem tiesa atzīst, ka lietošanas tiesības pastāv neatkarīgi no zemes īpašnieka un ēkas (būves) kopīpašnieka gribas, un tām ir piespiedu raksturs. Tas nozīmē, ka starp zemes īpašnieku (prasītāju) un ēkas kopīpašnieku (atbildētāju) pastāv piespiedu nomas tiesiskās attiecības uz likuma pamata no 2016.gada 6.oktobra, kad atbildētāja īpašuma tiesības tika nostiprinātas zemesgrāmatā.

[9] Prasītājs, kā nekustamā īpašuma īpašnieks, lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja zemes nomas maksas parādu par laika periodu no 2016.gada 6.oktobra līdz 2020.gada 31.decembrim 210,53 EUR apmērā.

Saskaņā ar Civillikuma 1402.pantu saistību tiesības rodas vai nu no tiesiska darījuma, vai no neatļautas darbības, vai pēc likuma.

Satversmes tiesa, vērtējot Civillikuma 1068. panta pirmās daļas atbilstību Latvijas Republikas Satversmes 105. pantam, atzinusi: „Ja attiecības starp zemes gabala īpašnieku un uz šā zemes gabala uzbūvētas dzīvojamās mājas īpašnieku ir izveidojušās uz likuma pamata, proti, izveidojušās tā saucamās piespiedu nomas attiecības, tad zemes gabala kopīpašniekam ir tiesības prasīt likumā noteikto nomas maksu proporcionāli tam piederošajai zemes gabala domājamai daļai [..]" (*sk. Satversmes tiesas 2011. gada 25. oktobra sprieduma lietā Nr. 2011-01-01 14.3.2. punktu*).

Saskaņā ar Civillikuma 2124.pantu ir jābūt noteiktām nomas līguma būtiskajām sastāvdaļām - iznomājamā zemes gabala platībai un nomas maksai.

Secināms, ka starp pusēm pastāv piespiedu zemes nomas attiecības uz likuma pamata un tiesa uzskata, ka atbildētājam ir pienākums maksāt zemes nomas maksu, sākot no brīža, kad atbildētāja īpašuma tiesības uz dzīvokli Nr./numurs/ /adrese A/ tika ierakstītas zemesgrāmatā, tas ir, no 2016.gada 6.oktobra.

Civillikuma 927.pantā noteikts, ka īpašums ir pilnīgas varas tiesības pār lietu, tas ir, tiesība valdīt un lietot to, iegūt no tās visus iespējamos labumus.

Prasītājam, kā zemes īpašniekam, ir tiesības gūt labumu no sava īpašuma, ir tiesības prasīt samaksu par tam piederošās zemes lietošanu no atbildētāja, kurš ir uz prasītāja zemes esošās ēkas kopīpašnieks.

[10] Starp pusēm pastāv strīds par dzīvojamajai mājas funkcionāli nepieciešamo zemes platību, līdz ar to arī par zemes nomas maksas apmēru.

No atbildētāja paskaidrojumiem izriet, ka atbildētājs prasību neatzīst, jo uzskata, ka zemes nomas maksa prasītājam no atbildētāja puses par laika periodu no 2017.gada līdz 2021.gadam veikta pilnā apmērā, t.i. 48,67 EUR, atbilstoši zemes kadastrālajai vērtībai un ēkas /adrese A/ apbūves laukuma platībai – 606,20 kv.m.

Prasītājs neapstrīd, ka atbildētājs ir veicis zemes nomas maksājumu kopsummā 48,67 EUR un samaksātā summa tika ņemta vērā, veicot zemes nomas parāda aprēķinu.

[10.1] Lietas materiālos atrodama Valsts zemes dienesta Rīgas reģionālās nodaļas 2021.gada 20.augusta izziņa Nr.9-01/1050921-1/1 (l.l.13), no kuras izriet, ka Nekustamā īpašuma valsts kadastra informācijas sistēmā reģistrēts zemes īpašums /adrese/, kadastra numurs /numurs A/. Uz zemes vienības reģistrētas 3 dzīvojamās mājas, t.sk. /adrese A/, ar kadastra numuru /numurs H/. Minētās dzīvojamās mājas ierakstīšanai zemesgrāmatā Dienesta Lielrīgas reģionālā nodaļa 2000.gada 3.oktobrī sagatavoja izziņu Nr.3452 par būvju saistību ar zemi, kur grafiskajā daļā norādīta zemes gabala platība 3524 kv.m.

Tādējādi ir pamats secināt, ka dzīvojamajai mājai /adrese A/, piesaistītā zemes gabala platība sastāda 3524 kv.m.

No likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12. panta satura izriet, ka gadījumos, kad īpašuma tiesības uz zemi ir atjaunotas bijušajiem zemes īpašniekiem vai viņu mantiniekiem, ēkas īpašniekam ir garantētas zemes nomas tiesības tādā platībā, kādā šī zeme ir viņa likumīgā lietošanā.

[10.2] Atbilstoši Valsts zemes dienesta Rīgas reģionālās nodaļas 2021.gada 18.augusta izziņai Nr.9-01/1049371-1/1 (l.l.12) zemesgabala /adrese/, kadastrālā vērtība sastāda 327017 EUR. Tādējādi, aprēķinot proporcionāli zemes platībai zemesgabala 3524 kv.m platībā kadastrālā vērtība

sastāda 158843,27 EUR.

[11] Pārbaudot lietas materiālos esošos rakstveida pierādījumus, tiesa atzīst, ka pastāv tiesisks pamats piedzīt no atbildētāja nomas maksu atbilstoši likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12. panta 2.[1]daļai, tas ir, 6 procenti gadā no zemes kadastrālās vērtības (likuma redakcija no 01.01.2015. līdz 12.07.2017.), no 2018.gada 1.janvāra līdz 5% gadā no zemes kadastrālās vērtības, no 2019.gada 1.janvāra līdz 4% gadā no zemes kadastrālās vērtības, no 2020.gada 1.janvāra līdz 3% gadā no zemes kadastrālās vērtības (likuma redakcija no 13.07.2017. līdz 30.04.2019.).

Likuma „Par zemes reformu Latvijas Republikas pilsētās" 12. panta 2.[1]daļā redakcijā no 03.07.2019. noteikts, ka, ja uz šā panta otrajā daļā minētās zemes atrodas daudzdzīvokļu dzīvojamās mājas, zemes nomas maksu nosaka, pusēm rakstveidā vienojoties.

Ņemot vērā, ka pusēm neizdevās rakstveidā vienoties par nomas maksas apmēru un noslēgt zemes nomas līgumu, prasītājs zemes nomas maksu par 2020.gadu aprēķināja atbilstoši 2019.gada likmei.

Tiesas skatījumā nomas maksa šādā apmērā ir patiesa atlīdzība par zemes gabala lietošanu. Zemes gabala lielums un tā atrašanās vieta liecina par patieso zemes gabala lietošanas vērtību.

Ņemot vērā izklāstīto, tiesai ir pamats piedzīt nomas maksas parādu no atbildētāja par labu prasītājam par laika posmu no 2016.gada 6.oktobra līdz 2020.gada 31.decembrim 210,53 EUR apmērā.

[12] Tiesa nevērtē pārējos prasītājas prasības pieteikumā un atbildētāja paskaidrojumos norādītos pārējos argumentus ievērojot Eiropas Cilvēktiesību tiesas atziņas, proti, kā vairākkārt atzinusi Eiropas Cilvēktiesību tiesa, no Eiropas Cilvēka tiesību un pamatbrīvību aizsardzības konvencijas 6. panta izriet tiesas pienākums argumentēt spriedumu, bet tas nav saprotams kā prasība detalizēti atbildēt uz jebkuru argumentu *(sk., piemēram, 61. punktu 1994. gada 19. aprīļa spriedumā „Van de Hurk v The Netherlands" (iesnieguma Nr. 16034/90)).*

Tiesnešiem ir jāuzklausa visi argumenti, bet viņiem nav pienākums detalizēti atrunāt jebkuru iesniegumu vai skaidri atbildēt uz jebkuru paskaidrojumu. Tiesai ir atļauts izvērtēt argumentus, kurus tā uzskata par nozīmīgiem no tiesību viedokļa *(sk. Eiropas Cilvēktiesību tiesas komisijas 1986. gada 13. oktobra lēmumu lietā 10153/82 Austria).*

[13] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41.panta pirmo daļu un 33.panta pirmo daļu no atbildētāja par labu prasītājam piedzenami tiesas izdevumi – valsts nodeva 70 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi 5,37 EUR.

[14] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195.pantu nosakāmas prasītāja tiesības no sprieduma spēkā stāšanās dienas līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētāja likumiskos procentus 6% gadā no kopējā parāda summas, t.i. no 210,53 EUR, ņemot vērā Civillikuma 1763.pantā noteikto, ka procentu pieaugums apstājas, sasniedzot pamatkapitāla lielumu.

[15] Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 204.[1] pantu atbildētājam nosakāms 10 dienu termiņš sprieduma labprātīgai izpildei. Minētais termiņš skaitāms no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Civilprocesa likuma 8., 41., 97., 193., 195. 204.[1], 250.[25] pantu, tiesa

nosprieda:

nepieņemt /pers. B/ noraidījumu tiesnesei A.Moļņikai.

Prasību apmierināt. Piedzīt no /pers. B/, personas kods /personas kods/, par labu reliģiskajai organizācijai "/Nosaukums A/", reģistrācijas numurs /reģistrācijas numurs/, zemes nomas maksas parādu par laika periodu no 2016.gada 6.oktobra līdz 2020.gada 31.decembrim 210,53 EUR, valsts nodevu 70 EUR un ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus 5,37 EUR apmērā, pavisam kopā 285,90 EUR (divi simti astoņdesmit pieci *euro* un 90 centi).

Sprieduma labprātīgas izpildes gadījumā piespriestās summas ir ieskaitāmas prasītāja norēķinu kontā AS "SEB banka", konta numurs /konta numurs/.

Noteikt prasītāja tiesības par laika periodu no sprieduma stāšanās likumīgā spēkā līdz pilnīgai sprieduma izpildei saņemt no atbildētāja likumiskos 6% (seši procenti) gadā no piespriestās, bet nesamaksātās kopējā parāda summas 210,53 EUR (divi simti desmit *euro* un 53 centi).

Noteikt atbildētājam sprieduma labprātīgas izpildes termiņu – 10 dienu laikā, pēc sprieduma stāšanās likumīgā spēkā.

Spriedums sastādīts 2022.gada 16.martā un pieejams tiešsaistes sistēmā.

Spriedumu var pārsūdzēt Rīgas apgabaltiesā 20 dienu laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas Vidzemes priekšpilsētas tiesā.

Tiesnese A.Moļņika

DOKUMENTS PARAKSTĪTS AR DROŠU ELEKTRONISKO PARAKSTU UN SATUR LAIKA ZĪMOGU